

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De laude scripto[rum] pulcherrimus tractatus d[omi]ni
Joha[n]nis tritemij abbatis Spanhemensis ordinis sancti
benedicti de obserua[n]tia burßfelden[sis] ...**

Trithemius, Johannes

Maguntinu[m], 1494

Quanta[m] diligentia[m] fecerint in scribendo iii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31333

thecam quā sibi condiderat. se fateretur non potuisse defen-
rere. **A**ugustinus catholice doctor ecclesie precipuus. cū
mori debuisset. quasi pro singulari testamento fratribus
cōmisit: ut bibliothecā ecclesiasticā diligenter custodirēt.
Longū est si velimus amatores libroꝝ precipuos quos
nouimus nominatim describere: qui ab inicio christia-
ne fidei vsq; ad nostrā etatē diuersis tēporibus claruerūt
Dant amori sacro testimonium. infinita pene volumina
que suis bibliothecis illi tradiderūt. **V**idemus in multis
cenobijs maxime nostri ordinis preclara et antiquissima
exemplaria: que mira subtilitate conscripta. diligentiam
veterū demonstrant. **E**rat olim abbatibus et monachis
nostri ordinis ad libros incredibile studium: qui ppe qui
nouerant ordinis decorem. et infirmarū animarū. in eis
haberi remediū. **L**ibri em̄ sunt qui nobis future felicitas
desideriū faciūt: p̄sentis exilij miseras minuūt: vicia
pellūt. virtutes inserūt. cōstantiā in tribulatione tribuūt.
fructū indulti temporis producūt. **Q**uid enim nisi terren
na sapere possimus: si nō haberemus consolationē scri-
pturarum: **D**eniq; a mentibus hominū fides catholica
cito deficeret: si non haberentur instrumenta scriptura-
rum. **N**ihil ergo melius q̄ diuinis scripturis cū deside-
rio amoris incumbere: quibus instruimur quomodo in
via dei sollicite debeamus ambulare. **C**um autē scriptu-
re legi non possint nisi scribantur prius: vtile et necessa-
rium est. ut monachi ad scribendū eas in cenobijs dili-
gentissime exerceantur. **I**nter omnia enim exercicia man-
ualia nullum adeo cōuenit monachis: sicut scribendis
voluminibus sacris studiū impendere.

De diligentia veterum in scri-
bendis libris. **Cap. iij.**

Dentes si historias transacti temporis diligen-
 ter inspiciamus. quantā curā veteres et sancti
 patres scribendis libris etiā pprijs eoz mani-
 bus impenderint: et inuenimus. et mirabi-
 mur. Sciebant em̄ geminam huius artis vtilitatē. quod
 sibi multipliciter ad corpus ⁊ animā pficeret. et posteris
 ad vite honestatē deseruiret. Sanctus pamphilus mar-
 tur ut pauloante iam diximus. intantū huius artis ama-
 tor fuit: ut maximā partem libroꝝ origenis ppria manu
 descripserit. Si vir tantus ⁊ idoneus martyr christi. offi-
 cium scriptoris tam seruenti desiderio subire nō rēnuir:
 quid nos vermiculi dicturi sumus. qui in monasterio sine
 cura temporalū rerū degentes. nec veterū exemplo. nec
 platoꝝ precepto. manū dignamur apponere scriptu-
 ris: Martyr iste sanctus in testimoniū desidiē et pigriti-
 cie nostre in iudicio stabit cōtra nos: qui negligimus in
 pace imitari: qđ ille magno desiderio in psecutione ope-
 ratus est. De sancto Ambrosio mediolaneñ. episcopo len-
 gimus. qđ omnes a se editos libros descripserit propria
 manu: de quibus ego (ne paucos estimares) ultra cen-
 tenos iam repperi. Quis nostrū audeat gloriari qđ centū
 libros ab alijs editos. in ocio monasterij descripserit: cū
 hic beatissimus pontifex in cura ecclesiastica positus. et
 in multis occupatus. plures etiā rescripserit. quos ipse
 ante composuit: Amor scripturarum cultores suos esse
 non sinit ociofos. Sed quia hunc in nobis habere nei-
 gligimus: ocio inertī torpemus: ita ut que facillima sunt
 studiosis. nobis ad operandū difficilia reddantur. Quis
 felix esset ordo noster fratres: si exemplis veterum. studio
 incūberemus scripturarū. Intueamur antiquos nostri
 ordinis abbates et monachos. nostre religionis colum-
 nas. Cassiodorum. Bedam. Alcuinum. Rabanum. Re-
 ginonem. Petrum damiani. et ceteros: quanta diligen-
 tia libros veterum descripserunt: quibus nullus labor
 durus. nulle expense graues videbantur. quibus augere
 potuissent bibliothecarum suarum ornatum.

v. phil. l. 1

onio si qui

duo scriptura

De hac industria **Cassiodorus** et **Petrus Damiani** singu-
ulares atq; p̄claros tractatus ediderūt. Sed nec **Ru-**
pertū v̄m tuiciē. o fratres negligenter trāsire debemus:
cuius p̄funditatē ingenij, tot voluminū cōgeries fulgida
decorauit. Ipe em̄ cū esset vir deuotus, et dei. scripturan
rūq; ardentissimus amator, p̄ visionē diuinitus illuminari
meruit: ita ut in exponendis scripturis suo tpe alemania
similē nō haberet. Composuit multa egregia volumina,
que p̄rijs manibus **Ambrosij** exemplo descripsit: alijsq;
describenda hilariter cōmunicauit. Inter quos **Cuno** ab-
bas sigebergens̄ cenobij, ratisponens̄ postea ep̄s, vir in
diuinis scripturis studiosus; om̄es penetractatus quos
Rupertus vester cuderat, tam p̄ se q̄ p̄ fratres suos secte
excipiari. Unde maior pars voluminū rupertī, in sigeberga
gens̄ cenobio habetur. Sed et ipse **Rupertus**, diuersarū
artiū libros colligens, apud tuiciū bibliothecā ornatissimā
instituit: quā temporū malicia ut cernitur iam dudū
dissipauit. In multis quoq; monasterijs n̄ri ordinis diligen-
gentia veterū in scribendis volumibus adhuc hodie cō-
spicitur: vbi vnus manu viginti vel triginta volumina sepe
ornatissime scripta ostendūtur. Deniq; in vita sancti mar-
tini thuronens̄ narrat **sulpicius**, q̄ in eius cenobio p̄ter
scriptorū nullū exercebatur artificij. Ex quo plane collig-
gitur, q̄ etiā antiqui sanctissimi patres, hāc felicē artem,
omnibus exercitijs manualibus in cenobijs pretulerūt.
Nemo igitur vestrū fratres refugiat: qd̄ sanctos patres
tāta fecisse diligentia nō ignorat. Sicut illi nobis scriben-
do p̄fuerūt: ita et nos posteris monimēta salutis p̄pare-
mus. Nam si olim veteres non scripsissent qd̄ nos modo
legeremus? Eniuero nisi breuitati statuissem consulere:
de veterū diligentia scriptorū, adhuc multa possem decla-
mare. Sed quoniā scientibus historias loquor: ceptum
volo abbreviare sermonem.

Qd̄ quasi propriū et cō. Ca. v.
ueniēs monachorū artificij sic libros veterū describere.

Cuno abbas sigeb.
episcopus ratisb.

Exhibuit
monasterium
maximū.